

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

**ANALIZA
ZAPOTRZEBOWANIE
MŚP Z
WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-
POMORSKIEGO NA
KORZYSTANIE Z
INFRASTRUKTURY
BIZNESOWEJ**

Raport z badania

Kujawsko-Pomorski Fundusz
Pożyczkowy

Dla: Województwo Kujawsko-
Pomorskie, Urząd Marszałkowski

Spis treści

Wprowadzanie. Podmioty gospodarki narodowej oraz instytucje otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim	3
Metodologia badania	3
Charakterystyka badanych MŚP	6
Dotychczasowe doświadczenia kujawsko-pomorskich MŚP w korzystaniu z usług Instytucji Otoczenia Biznesu	11
Korzystanie z usług IOB przez MŚP	11
Rodzaje usług, z jakich korzystały MŚP w ostatnich 5 latach	13
Użyteczność wykorzystanych usług w ocenie MŚP	18
Bariery w korzystaniu z usług IOB przez MŚP	19
Gotowość MŚP do korzystania z usług IOB przez przedsiębiorców uczestniczących w badaniu	22
Rodzaje usług, z których chcieliby skorzystać przedsiębiorcy, gdyby były dostępne	24
Plany rozwojowe MŚP	29
Potrzeba korzystania z usług IOB dla skutecznej realizacji planów rozwojowych przez MŚP	30
Rodzaje usług, z których chcieliby skorzystać przedsiębiorcy dla realizacji planów rozwojowych	33
Braki w infrastrukturze i rodzaje wsparcia oczekiwane przez MŚP	41
Podsumowanie. Wnioski	44
Spis tabel i wykresów	46

Wprowadzanie. Podmioty gospodarki narodowej oraz instytucje otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim

łącznie na koniec 2021 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych było 215,7 tys. podmiotów gospodarczych (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie gospodarstwa rolne). Aż 65,3% podmiotów miało siedzibę w miastach. Obserwowano wyraźną koncentrację podmiotów w centralnej części województwa – w Bydgoszczy i Toruniu oraz powiatach bydgoskim i toruńskim zlokalizowanych było 47% podmiotów z województwa. Podmioty zatrudniające poniżej 10 osób stanowiły 96,2% wszystkich podmiotów, a przedsiębiorstwa zatrudniających 10-49 osób – stanowiły 3%. To również na tym obszarze największa była liczba przedsiębiorstw nowozarejestrowanych w 2021 roku – co warto podkreślić, liczba podmiotów REGON wzrosła w 2021 o 5973 w porównaniu do roku 2020 (wzrost z 209 750 do 215 723). Na koniec 2021 roku we wszystkich powiatach liczba nowozarejestrowanych podmiotów była wyższa niż podmiotów wyrejestrowanych.

Metodologia badania

Badanie zapotrzebowania MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego na korzystanie z infrastruktury biznesowej prowadzono metodą wywiadów kwestionariuszowych. Badaniem objęto 410 podmiotów z województwa. Ze względu na fakt, że celem badania było zidentyfikowanie potrzeb korzystania z usług IOB i infrastruktury biznesowej przez MŚP z całego regionu, niezbędny był dobór próby reprezentatywnej. Taką cechą próby zapewniono przez dobór takiej samej wielkości próby w każdym z pięciu podregionów (w podziale na skali NUTS3). Celowo zwiększono proporcjonalny udział w próbie podregionów innych niż bydgosko-toruński obszar funkcjonalny (występuje tu, jak sygnalizowaliśmy wcześniej 47% podmiotów). Zabieg ten służył zwiększeniu trafności wnioskowania o potrzebach przedsiębiorców z całego województwa. Takie rozwiązanie wpływa na większą jasność dokonywanych porównań pomiędzy podregionami. Przy doborze próby dbano o to, aby nie pominąć w badaniu żadnego powiatu.

Tabela 1. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale na podregiony (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)

Podregion	Udział liczbowy w próbie	Udział procentowy w próbie
Bydgosko-toruński	82	20,0
Grudziądzki	82	20,0
Inowrocławski	82	20,0
Świecki	82	20,0
Włocławski	82	20,0
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Badanie realizowano metodą mieszaną. Po kontakcie inicjującym badanie, przedsiębiorcy otrzymywali elektroniczny formularz kwestionariusza. Jeśli jednak sygnalizowali trudność w jego wypełnieniu, (brak możliwości wypełnienia kwestionariusza elektronicznego), mogli skorzystać z asysty telefonicznej. Wsparcie badania elektronicznego metodą wywiadów telefonicznych było niezbędne także ze względu na bardzo krótki czas przeznaczony na gromadzenie danych. Badanie miało dwa podstawowe cele, a mianowicie ustalenie:

- 1) Korzystaniem z jakiego rodzaju infrastruktury byłiby zainteresowani przedsiębiorcy.
- 2) Jakie są bariery dostępności istniejącej infrastruktury biznesowej?

- a. Czy badani byliby gotowi pokonać bariery dostępności geograficznej, czy też udostępnienie takiej infrastruktury w miejscowości, gminie lub bliskim sąsiedztwie gminy, w której podmiot ma siedzibę sprzyjałoby korzystaniu z infrastruktury biznesowej?

Usługi IOB definiowano w badaniu w następujący sposób:

Usługa proinnowacyjna - to usługa świadczona na rzecz przedsiębiorcy w celu skrócenia czasu „wejścia na rynek” i zwiększenia jego konkurencyjności dzięki wprowadzeniu innowacji w zakresie wytwarzanych produktów i świadczonych usług lub wprowadzeniu innowacyjnej technologii, zmian organizacyjnych oraz rozwiązań marketingowych.

Usługa rozwojowa - należy przez to rozumieć usługi:

- doradcze, mające na celu nabycie, utrzymanie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych usługobiorcy lub pozwalające na jego rozwój;
- szkoleniowe, mające na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych usługobiorcy, w tym przygotowujące do uzyskania kwalifikacji lub pozwalającą na jego rozwój.

Infrastruktura biznesowa – rozumiana jako infrastruktura będąca w dyspozycji IOB, służąca do świadczenia przez nie usług infrastrukturalnych, a także świadczenie usług z wykorzystaniem infrastruktury, dostępnego sprzętu i specjalistycznej wiedzy personelu IOB (np.: usługa inkubacyjna czy akceleryacyjna nie polega jedynie na wynajmie powierzchni, ale również zapewnieniu odpowiedniego środowiska dla świadczenia kompleksowych usług doradczych, prawnych, networkingu, technologicznych czy badawczych. Infrastruktura ta może również mieć charakter demonstracyjny umożliwiający testowanie nowych rozwiązań czy rozwijających wiedzę i umiejętności MŚP).

Wykaz infrastruktury biznesowej¹ posiadanej przez instytucje otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim:

- a. infrastruktura badawcza
  - pracownie specjalistyczne,
  - zaplecze techniczne/ technologiczne (laboratoria, warsztaty, prototypownie)
- b. infrastruktura ICT
  - Internet szerokopasmowy
  - serwerownia,
  - „wirtualne biuro”
  - oprogramowanie specjalistyczne
- c. infrastruktura biurowa
  - powierzchnia biurowa
  - sale seminaryjne i konferencyjne
  - sale do pracy kreatywnej
  - powierzchnie co-workingowe
- d. Infrastruktura produkcyjna i magazynowa
  - hale magazynowe
  - powierzchnie magazynowe

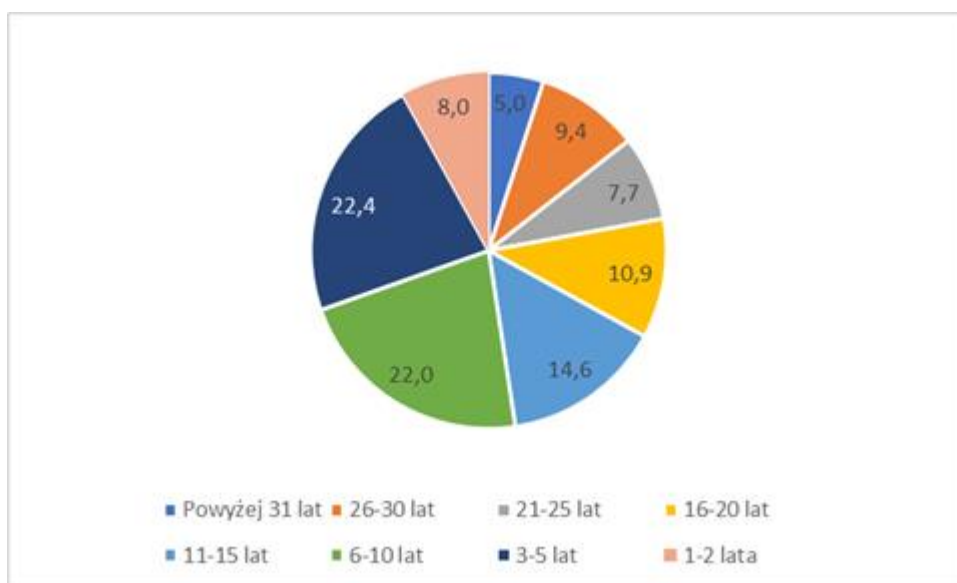
¹ dane na podstawie stron IOB oraz dostępnych analiz i opracowań nt. IOB w województwie kujawsko-pomorskim.

- powierzchnia produkcyjna

Charakterystyka badanych MŚP

Największą grupę wśród badanych firm stanowiły przedsiębiorstwa młode i relatywnie młode (funkcjonujące krócej niż 5 lat). Łącznie nieco ponad połowę badanych stanowiły firmy, które powstały w ciągu ostatnich dziesięciu lat, a pozostałą część stanowiły firmy starsze niż 10 letnie. W badaniu uwzględniono także firmy, które powstały przed transformacją systemową (stanowiły one 5% wszystkich badanych).

Wykres 1. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według okresu ich funkcjonowania (%)

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Najliczniejsze w badaniu były firmy funkcjonujące jako jednoosobowe działalności gospodarcze (80,2%). Niemal co dziesiąta badana firma (9,3%) to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Wśród badanych pojawiły się także spółki cywilne (4,4%), spółki jawne (1,5%) i spółki komandytowe (1,5%). Pojedynczo pojawiły się też spółki komandytowo-akcyjne i spółdzielnie.

Tabela 2. Forma prawna przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)

Forma prawna przedsiębiorstwa	Liczba	Procent
jednoosobowa działalność gospodarcza	329	80,2
spółka cywilna	18	4,4
spółka jawna	6	1,5
spółka partnerska	0	0
spółka komandytowa	6	1,5
spółka komandytowo-akcyjna	1	0,2
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	38	9,3
spółka akcyjna	0	0
prosta spółka akcyjna	0	0
spółdzielnia	2	0,5
brak danych/odmowa	10	2,4
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

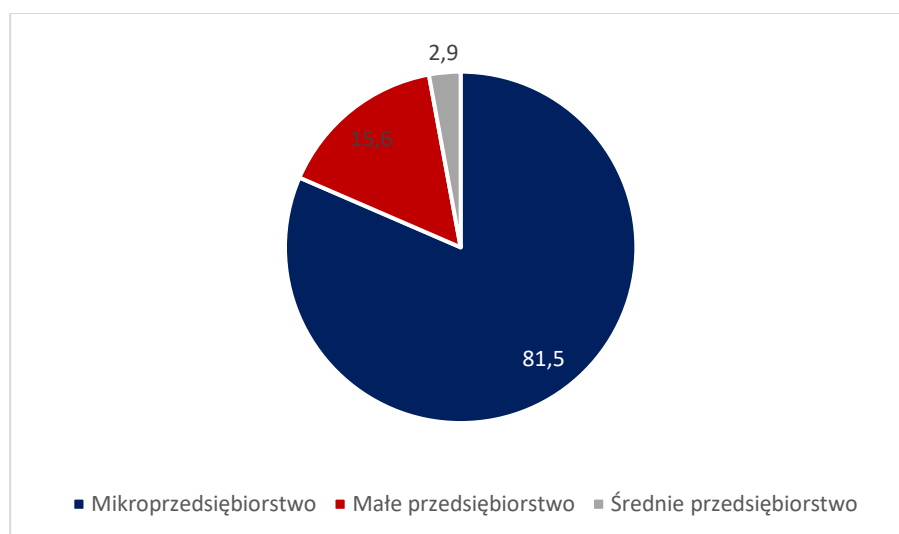
Struktura wielkości przedsiębiorstw reprezentowanych w próbie odpowiada strukturze przedsiębiorstw w regionie – najczęściej było mikroprzedsiębiorstw (81,5%), a najmniej firm średniej wielkości.

Tabela 3. Wielkość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)

przedsiębiorstwa	Liczba	Procent
Mikroprzedsiębiorstwo	334	81,5
Małe przedsiębiorstwo	64	15,6
Średnie przedsiębiorstwo	12	2,9
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wykres 2. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według wielkości (%)

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Ponad połowa badanych przedsiębiorstw zajmuje się usługami – 56,6% badanych wskazało usługi jako jedyny rodzaj prowadzonej działalności. Znacznie mniej, bo 13,9 % przedsiębiorstw zajmuje się wyłącznie handlem, a 7,5% produkcją. Jednak aż 90 firm spośród badanych przedsiębiorstw prowadzi więcej niż 1 rodzaj działalności (22%).

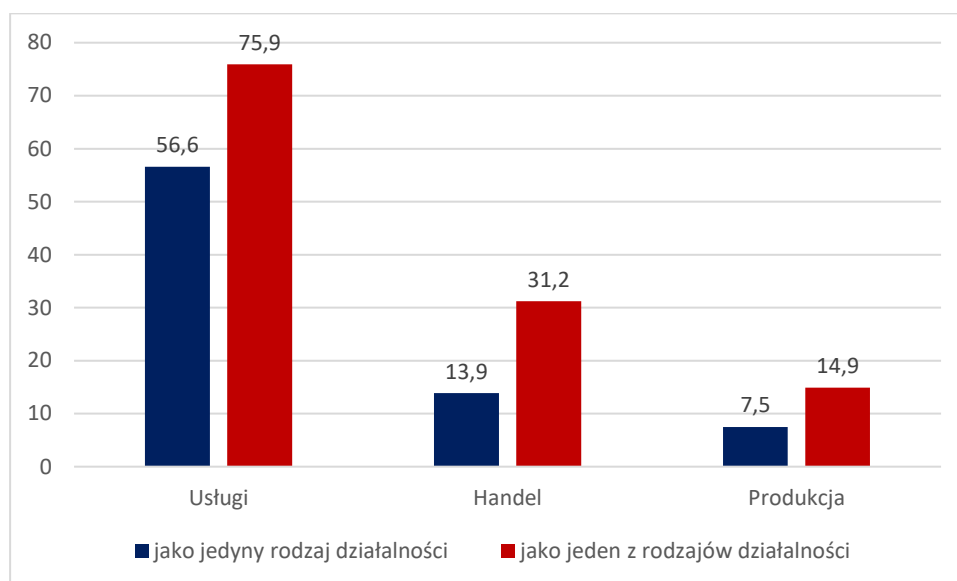
Tabela 4. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według rodzaju prowadzonej działalności (%)

Rodzaj działalności	Liczba	Procent w próbie
Usługi	232	56,6
Handel	57	13,9
Produkcja	31	7,5
Więcej niż jeden rodzaj działalności	90	22,0
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Procent przedsiębiorstw, w których jednym z rodzajów działalności są usługi wyniósł 75,9% (w tym 56,6% zajmuje się wyłącznie usługami). Odpowiednio w przypadku handlu było to 31,2% (13,9% zajmuje się wyłącznie handlem), a w przypadku produkcji – 14,9% (7,6% zajmuje się tylko produkcją). Z zestawienia tych danych dowiadujemy się, że połowa firm zajmujących się produkcją łączy ją z innym rodzajem działalności, a połowa nie. W przypadku usług – zdecydowana większość firm zajmuje się wyłącznie usługami, a handel jest jedynym przedmiotem działania tylko w co trzeciej firmie, która podejmuje działania handlowe.

Wykres 3. Rodzaj działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%)

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Największa grupa badanych przedsiębiorstw działa na rynku lokalnym (40,2%). Pozostałe wykraczają ze swoją działalnością poza obszar lokalny. W tym 71 firm prowadzi działalność wyłącznie na poziomie regionalnym, dla 95 firm jest to wyłącznie rynek ogólnokrajowy, a dla 31 – międzynarodowy. Pozostałe przedsiębiorstwa łączą działalność na różnych rynkach (10,5%).

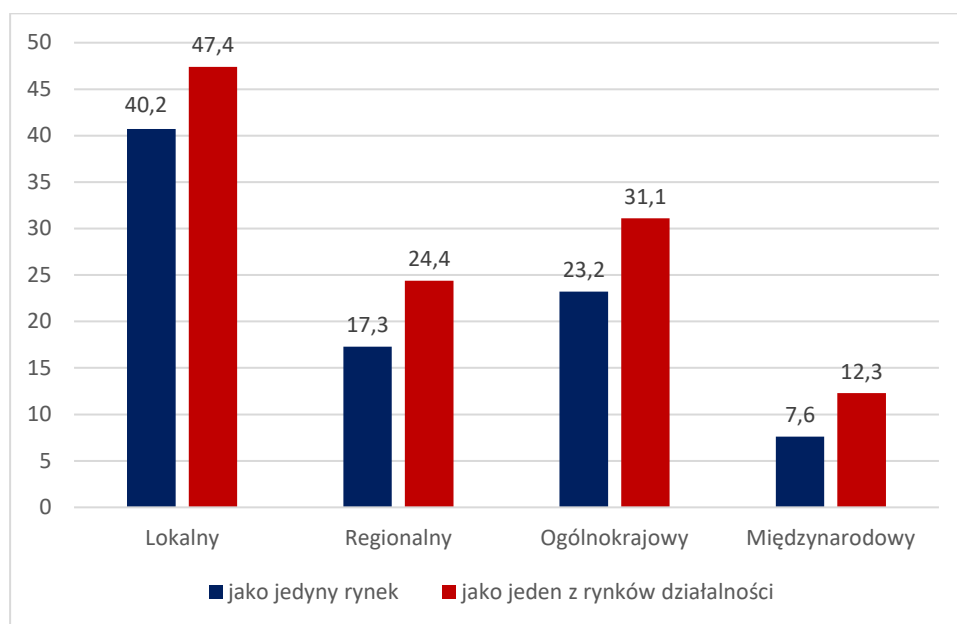
Tabela 5. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według rynku działalności (%)

Rynek działalności	Liczba wskazań	Procent w próbie
Lokalny	165	40,2
Regionalny	71	17,3
Ogólnokrajowy	95	23,2
Międzynarodowy	31	7,6
Więcej niż 1 rynek	43	10,5
Brak danych	5	1,2
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wykres 4. Rynek działalności przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%)

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tylko 28 z badanych firm (7%) zadeklarowało przynależność do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców. Na ogół są to zrzeszenia branżowe (np. Lokalna Organizacja Turystyczna, Związek Spółdzielni Mleczarskich, Zrzeszenie Przewoźników, Cechy Rzemiosł, klaster gospodarki odpadowej i recyklingu), ale zdarzają się (choć rzadko) i takie, które zrzeszają różne grupy przedsiębiorców (jak np. Izba Przemysłowo-Handlowa, Business Network International) lub kierują swoje działania do różnych grup przedsiębiorców, jak Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego (wymieniana przez badanych jako instytucja ich zrzeszająca). Nawet przy tej niewielkiej liczbie deklaracji przynależności do zrzeszeń ujawniają się różnice ze względu na położenie w regionie (zdecydowanie chętniej zrzeszają się przedsiębiorcy z obszaru funkcjonalnego, a najrzadziej z peryferyjnie położonych - podregionu świeckiego i włocławskiego), rodzaju działalności (najrzadziej zrzeszają się usługodawcy najczęściej producenci) oraz zasięgu działania (im szerszy zasięg lub występowanie na różnych rynkach, tym częściej pojawia się potrzeba zrzeszania się przedsiębiorców).

Tabela 6. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale na podregiony (%)

Przynależność do zrzeszeń	Bydgosko-toruński (dla n=82)	Grudziądzki (dla n=82)	Inowrocła-wski (dla n=82)	Świecki (dla n=82)	Włocławski (dla n=82)	Ogółem (dla N=410)
Tak	12,3	7,6	7,6	3,7	3,7	7,0
Nie	87,7	92,4	92,4	96,3	96,3	93,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 7. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale na rodzaj działalności (%)

Przynależność do zrzeszeń	Usługi (dla n=232)	Handel (dla n=57)	Produkcja (dla n=31)	Więcej niż 1 rodzaj działalności (dla n=90)
Tak	5,3	3,6	12,9	11,2
Nie	94,7	96,4	87,1	88,8
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 8. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale ze względu na rynek ich działalności (%)

Przynależność do zrzeszeń	Lokalny (dla n=165)	Regionalny (dla n=71)	Ogólnokrajowy (dla n=95)	Międzynarodowy (dla n=31)	więcej niż 1 rynek działalności (dla n=43)
Tak	3,7	8,6	6,6	10,0	16,3
Nie	96,3	91,4	93,4	90,0	83,7
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Dotychczasowe doświadczenia kujawsko-pomorskich MŚP w korzystaniu z usług Instytucji Otoczenia Biznesu

Korzystanie z usług IOB przez MŚP

W ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB skorzystało 25,1% badanych firm, tj. 103 przedsiębiorców (ich przedstawiciele wskazali 139 usług, z jakich skorzystano). Największą aktywnością w zakresie korzystania z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach wyróżniali się przedsiębiorcy z podregionu włocławskiego i grudziądzkiego. Najrzadziej z usług IOB korzystano w podregionie inowrocławskim i świeckim.

Tabela 9. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale na podregiony (%)

Korzystanie z usług	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski	Ogółem
Tak	23,2	28,0	15,9	17,1	41,5	25,1
Nie	76,8	72,0	84,1	82,9	58,5	74,9
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Zwróćmy uwagę, że w różnych podregionach zapotrzebowanie dotyczyło innych usług. Najrzadziej korzystano z infrastruktury badawczej – korzystali z niej wyłącznie przedsiębiorcy z podregionu bydgosko-toruńskiego.

Tabela 10. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach – w podziale na podregiony.

Rodzaj usług		Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski	Razem	Procent dla N=410
Proinnowacyjne	liczba	11	4	3	3	9	30	7,3
	%	36,7	13,3	10,0	10,0	30,0	100,0	
Rozwojowe	liczba	13	21	11	11	26	82	20,0
	%	15,9	25,6	13,4	13,4	31,7	100,0	
infrastruktura badawcza	liczba	2	0	0	0	0	2	0,5
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	
ICT	liczba	4	1	0	0	1	6	1,5
	%	66,7	16,7	0,0	0,0	16,7	100,0	
infrastruktura biurowa	liczba	5	0	1	0	2	8	2,0
	%	62,5	0,0	12,5	0,0	25,0	100,0	
infrastruktura magazynowa	liczba	3	0	0	0	3	6	1,5
	%	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0	100,0	
infrastruktura produkcyjna	liczba	4	0	0	0	1	5	1,2
	%	80,0	0,0	0,0	0,0	20,0	100,0	
Razem (dla n=82)	liczba	42	26	15	14	42	139	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Największą aktywność korzystania z usług IOB wykazywały firmy produkcyjne. Odróżniają się tu firmy usługowe przede wszystkim dlatego, że poszukiwały one nieco innego rodzaju wsparcia – w szczególności zależało im na wsparciu proinnowacyjnym i rozwojowym, podczas, gdy firmy handlowe i produkcyjne częściej skupiały się na potrzebach związanych z przestrzenią magazynową, produkcyjną i rozwojową.

Tabela 11. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)

Korzystanie z usług	Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności
Tak	27,6	12,3	32,3	24,4
Nie	72,4	87,7	67,7	75,6
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 12. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach z uwzględnieniem rodzaju działalności

Rodzaj usług		Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności	Razem
pro innowacyjne	liczba	16	2	3	9	30
	%	53,3	6,7	10,0	30,0	100,0
rozwojowe	liczba	52	4	8	18	82
	%	63,4	4,9	9,8	22,0	100,0
infrastruktura badawcza	liczba	0	0	0	2	2
	%	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
ICT	liczba	3	0	0	3	6
	%	50,0	0,0	0,0	50,0	100,0
infrastruktura biurowa	liczba	5	0	0	3	8
	%	62,5	0,0	0,0	37,5	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	3	0	0	3	6
	%	50,0	0,0	0,0	50,0	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	1	1	0	3	5
	%	20,0	20,0	0,0	60,0	100,0
Razem	liczba	80	7	11	41	139

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Im szerszy zasięg działalności, tym większa była skłonność do sięgania po rozmaite usługi IOB. Sięganiu po usługi IOB służył także fakt funkcjonowania przedsiębiorstw na różnych rynkach

Tabela 13. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale ze względu na rynek ich działalności (%)

Korzystanie z usług	Lokalny	Regionalny	Ogólnokrajowy	Międzynarodowy	Więcej niż 1 rynek działalności
Tak	24,8	22,5	23,2	35,5	30,2
Nie	75,2	77,5	76,8	64,5	69,8
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 14. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach w podziale ze względu na rynek ich działalności

Rodzaj usług	Lokalny	Regionalny	Ogólnokrajowy	Międzynarodowy	Więcej niż 1 rynek	Razem
--------------	---------	------------	---------------	----------------	--------------------	-------

						działalności	
proinnovazione	liczba	7	5	6	7	5	30
	%	23,3	16,7	20,0	23,3	16,7	100,0
rozwojowe	liczba	35	11	19	5	12	82
	%	42,7	13,4	23,2	6,1	14,6	100,0
infrastruktura badawcza	liczba	0	0	1	1	0	2
	%	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0	100,0
ICT	liczba	2	0	2	1	1	6
	%	33,3	0,0	33,3	16,7	16,7	100,0
infrastruktura biurowa	liczba	1	2	1	3	1	8
	%	12,5	25,0	12,5	37,5	12,5	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	0	1	2	2	1	6
	%	0,0	16,7	33,3	33,3	16,7	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	2	0	1	1	1	5
	%	40,0	0,0	20,0	20,0	20,0	100,0
Razem	liczba	47	19	32	20	21	139

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Rodzaje usług, z jakich korzystały MŚP w ostatnich 5 latach

Wśród usług proinnovazione najchętniej dotąd korzystano z pomocy we wdrażaniu nowych usług i produktów oraz inkubacji/akceleracji działalności gospodarczej start-up i włączenia w łańcuchy dostaw dużych firm. Nieco rzadziej korzystano ze wsparcia w postaci pośrednictwa w budowaniu sieci kontaktów oraz doradztwa dotyczącego proinnovazione rozwoju firmy.

Tabela 15. Liczba i procent wskazań poszczególnych usług proinnovazione oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 39)	Procent MŚP korzystających z usług proinnovazione (dla n=30)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
inkubacja/akceleracja działalności gospodarczej start-upów i włączenie w łańcuchy dostaw dużych firm	6	15,4	20,0	1,5
doradztwo B+R (opracowanie agendy badawczej, przygotowanie opinii o innowacyjności, audyt innowacyjności),	4	10,3	13,3	1,0
doradztwo technologiczne: audyt technologiczny, audyt cyfrowy,	2	5,1	6,7	0,5
doradztwo w zakresie wdrażania B+R i innowacji (analizy finansowe, prawne i merytoryczne)	2	5,1	6,7	0,5
zapewnienie dostępu do zasobów naukowych,	2	5,1	6,7	0,5

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 39)	Procent MŚP korzystających z usług proinnowacyjnych (dla n=30)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
pomoc we wdrażaniu nowych rozwiązań, wdrażanie na rynek nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna)	9	23,1	30,0	2,2
spotkania networkingowe, wzmocnienie współpracy nauki z biznesem, brokering B&B	4	10,3	13,3	1,0
obsługa patentowa	1	2,6	3,3	0,2
usługi w zakresie gospodarki o Obiegu Zamkniętym, efektywności energetycznej w działalności gospodarczej	3	7,7	10,0	0,7
inne	6	15,4	20,0	1,5
razem	39	100,0	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Więszym zainteresowaniem cieszyły się dotąd usługi prorozwojowe, w tym w szczególności szkolenia specjalistyczne i doradztwo w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Mniejszą popularnością cieszyły się kursy przedsiębiorczości lub doradztwo podstawowe – korzystały z niego najmłodsze z badanych firm.

Tabela 16. Liczba wskazań poszczególnych usług rozwojowych oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach.

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 141)	Procent MŚP korzystających z usług rozwojowych (dla n=82)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
kursy przedsiębiorczości	9	6,4	11,0	2,2
szkolenia w zakresie zakładania i prowadzenia firmy (rozwój pomysłu, opracowanie biznesplanu)	13	9,2	15,9	3,2
szkolenia specjalistyczne (np. zarządzanie biznesem, zarządzanie zasobami ludzkimi, dostęp do funduszy europejskich, analiza rynku i marketing, szkolenia z zakresu rozwijania kreatywności, ochrona własności intelektualnej)	43	30,5	52,4	10,5
doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia firmy	8	5,7	9,8	2,0
doradztwo w zakresie pozyskania środków zewnętrznych na prowadzenie i rozwój działalności	24	17,0	29,3	5,9

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 141)	Procent MŚP korzystających z usług rozwojowych (dla n=82)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
doradztwo w zakresie internacjonalizacji firmy i współpracy międzynarodowej	4	2,8	4,9	1,0
poszukiwanie inwestorów	2	1,4	2,4	0,5
pośrednictwo kooperacyjne	1	0,7	1,2	0,2
doradztwo finansowe, podatkowe, księgowo, rachunkowe	10	7,1	12,2	2,4
doradztwo prawne	5	3,6	6,1	1,2
tworzenie programów gotowości inwestycyjnej	1	0,7	1,2	0,2
demonstracja/learning factories	0	0,0	0,0	0,0
inne	21	14,9	25,6	5,1
razem	141	100,0	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Zainteresowanie korzystaniem z infrastruktury biznesowej było niższe niż zainteresowanie korzystaniem z usług oferowanych przez IOB – może to wynikać zarówno z braku potrzeb, jak i z braku odpowiedniej oferty. Najchętniej korzystano dotąd z powierzchni biurowej i magazynowej, a rzadziej z produkcyjnej. Z infrastruktury badawczej skorzystały dotąd 2 firmy z podregionu bydgosko-toruńskiego.

Tabela 17. Liczba wskazań poszczególnych usług z wykorzystaniem infrastruktury biznesowej oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
Infrastruktura badawcza				
pracownie specjalistyczne,	0	0	0	0
zaplecze techniczne/ technologiczne (laboratoria, warsztaty, prototypownie)	2	100	100	0,5
powierzchnie pod tworzenie laboratoriów badawczych,	0	0	0	0
wyposażone laboratoria badawcze	0	0	0	0
Razem - infrastruktura badawcza (n ₁ =2)	2	100	-	-
Infrastruktura ICT				
Internet szerokopasmowy	2	33,3	33,3	0,5
serwerownia,	0	0	0	0
„wirtualne biuro”	0	0	0	0

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
oprogramowanie specjalistyczne	4	66,7	66,7	1,0
centrum ICT	0	0	0	0
inną	0	0	0	0
Razem – infrastruktura ICT (n ₂ =6)	6	100,0	-	-
Infrastruktura biurowa				
powierzchnia biurowa	8	72,7	100,0	2,0
sale seminaryjne i konferencyjne	2	18,2	25,0	0,5
sale do pracy kreatywnej	0	0	0	0
powierzchnie co-workingowe	0	0	0	0
„biurka na godziny”	1	9,1	12,5	0,2
Inną	0	0	0	0
Razem – infrastruktura biurowa (n ₃ =8)	11	100,0	-	-
Infrastruktura magazynowa				
hale magazynowe	4	50	66,7	1,0
powierzchnie magazynowe	4	50	66,7	1,0
Razem – infrastruktura magazynowa (n ₄ =6)	8	100	-	-
Infrastruktura produkcyjna				
powierzchnia produkcyjna	3	42,8	60,0	0,7
linie technologiczne	2	28,6	40,0	0,5
Inną	2	28,6	40,0	0,5
Razem – infrastruktura produkcyjna (n ₅ =5)	7	100	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wśród podmiotów, z których pomocy korzystano znalazły się zarówno renomowane publiczne instytucje, jak i prywatne firmy doradcze. To sygnał, że przedsiębiorcy prawdopodobnie nadają taką samą rangę uzyskiwanym usługom, niezależnie od doświadczenia, zasobów i zakresu kompetencji poszczególnych podmiotów.

Tabela 18. Podmiot, z którego usług korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach

Podmiot	Liczba wskazań
KPFP	59
TARR	15
Urząd pracy (PUP, KFS)	12
Firmy doradcze (prywatne)	8

KPFR	3
Inkubator przedsiębiorczości	2
IPH	2
Gmina	2
PTE	2
BARR	1
Pracodawcy Pomorza i Kujaw	1
NCBiR	1
PARP	1
Kujawsko Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan	1
PIE	1
ECDF Poznań	1
IPH	1
Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni	1
PAIH	1
PFP	1
Razem	116

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

W większości przypadków usługi, z których skorzystano były refundowane w całości lub częściowo, ewentualnie bezpłatne. To ważne, bowiem może wskazywać, że (jeśli istniała oferta pełnopłatna) koszt mógł zniechęcać do korzystania.

Tabela 19. Odpłatność za usługi, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach.

Usługa	Liczba	Procent Dla N=410	Odpłatność dla MŚP korzystających z usług IOB (dla n=103)
Bezpłatne/refundowane	42	10,2	39,0
Częściowo refundowane	52	12,7	52,0
W całości pokryte z własnych środków	9	2,2	9,0
Nie dotyczy – nie korzystano z usług IOB	307	74,9	-
Razem	410	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Użyteczność wykorzystanych usług w ocenie MŚP

Wśród tych przedsiębiorców, którzy korzystali w ostatnich latach z usług oferowanych przez IOB przeważają pozytywne opinie dotyczące realnego wpływu tej decyzji na rozwój firmy. Średnia ocena, jaką wyrazili przedsiębiorcy to 4,47 (w skali 1-5, gdzie 1 oznacza, że usługi w ogóle nie miały wpływu na rozwój firmy, a 5, że miały bardzo duży wpływ). To bardzo wysoki wynik. Warto postugiwać się nim dla propagowania usług oferowanych przez IOB.

Tabela 20. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (dla n=103)

Ocena wpływu na rozwój firmy	Liczba	Procent
Zdecydowanie tak	57	55,3
Raczej tak	31	30,1
Trudno powiedzieć	9	8,7
Raczej nie	1	1,0
Zdecydowanie nie	0	0,0
Brak danych	5	4,9
Razem	103	100,0
średnia	4,47	

*pominięto braki danych, odmowę odpowiedzi

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wpływ uzyskanego wsparcia na rozwój firmy najwyżej oceniali przedsiębiorcy z podregionu grudziądzkiego oraz włocławskiego. W podregionie bydgosko-toruńskim i świeckim oceny były także bardzo dobre, chociaż niższe niż regionalna średnia. Najniższe były oceny sformułowane przez przedsiębiorców z podregionu inowrocławskiego.

Tabela 21. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – w podziale na podregiony (dane w %)

Ocena wpływu na rozwój firmy	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	wWłocławski
Zdecydowanie tak	55,5	69,6	40,0	35,8	66,7
Raczej tak	27,8	30,4	30,0	57,1	24,2
Trudno powiedzieć	16,7	0,0	20,0	7,1	9,1
Raczej nie	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Zdecydowanie nie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Średnia ocena	4,39	4,69	4,00	4,28	4,57

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Najwyżej wpływ usług IOB na rozwój firmy oceniały firmy zajmujące się wyłącznie handlem lub wyłącznie usługami. Niższe oceny formułowali przedsiębiorcy zajmujący się wyłącznie produkcją lub łączący różne rodzaje działalności.

Tabela 22. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – z uwzględnieniem rodzaju działalności (dane w %)

Ocena wpływu na rozwój firmy	Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności
Zdecydowanie tak	66,6	71,4	22,2	45,5
Raczej tak	21,7	28,6	77,8	40,9
Trudno powiedzieć	10,0	0,0	0,0	13,6
Raczej nie	1,7	0,0	0,0	0,0
Zdecydowanie nie	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0
Średnia ocena	4,53	4,71	4,22	4,32

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Gdy przyglądamy się opiniom firm zależnie od tego, na jakim rynku działają, zauważamy, że wpływ uzyskanych usług na rozwój firmy najbardziej odczuwalny był dla firm funkcjonujących na rynku lokalnym lub ogólnokrajowym.

Tabela 23. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – w podziale ze względu na rynek działalności (dane w %)

Ocena wpływu na rozwój firmy	Lokalny	Regionalny	Ogólnokrajowy	Międzynarodowy	Więcej niż 1 rynek działalności
Zdecydowanie tak	79,4	46,7	55,0	36,4	30,7
Raczej tak	10,3	40,0	40,0	63,6	46,2
Trudno powiedzieć	7,7	13,3	5,0	0,0	23,1
Raczej nie	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Zdecydowanie nie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Średnia ocena	4,67	4,33	4,50	4,36	4,08

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Bariery w korzystaniu z usług IOB przez MŚP

Zdecydowana większość badanych nie miała dotąd doświadczenia w korzystaniu z usług oferowanych przez IOB. Główną przeszkodą do sięgania po takie usługi był brak wiedzy o tym, że są one w ogóle dostępne. Z badania nie wynika, jak poszukiwano tych informacji i czy w ogóle podejmowano aktywne działania służące takiemu rozpoznaniu.

Tabela 24. Wystąpienie powodów, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB.

Bariery w korzystaniu	Liczba	Procent
nie dotyczy – korzystano z usług IOB	103	25,1
nie potrzebowaliśmy wsparcia	186	45,4
potrzebowaliśmy, ale pojawiły się bariery	121	29,5
Razem	410	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Przedsiębiorcy nie korzystali z usług IOB, mimo że mieli taką potrzebę przede wszystkim z powodu braku wiedzy o dostępności takiego wsparcia. Bardzo rzadko przeszkodą był zakres oferty lokalnego IOB lub odległość od takiego podmiotu. Tylko pojedyncze osoby wskazywały, że odpłatność usługi lub wysokość tej opłaty stanowiła barierę w sięgnięciu po pomoc.

Tabela 25. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB

Bariery, które uniemożliwiły skorzystanie mimo potrzeby	Liczba wskazań	Procent wskazań	Procent MŚP niekorzystających z usług IOB mimo potrzeby (dla n=121)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
nie posiadaliśmy wiedzy o takich możliwościach	105	82,7	86,8	25,6
była zbyt duża odległość do IOBu oferującego potrzebnego wsparcia	6	4,7	5,0	1,5
lokalny IOB nie zapewniał potrzebnego wsparcia	9	7,1	7,4	2,2
usługa była odpłatna	1	0,8	0,8	0,2
był zbyt wysoki koszt usługi	2	1,6	1,7	0,5
inne	4	3,1	3,3	1,0
Razem	127	100	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Zwróćmy uwagę, że nieco inne problemy powstrzymywały przedsiębiorców zależnie od lokalizacji firmy: na brak odpowiedniej oferty zwracano uwagę w podregionie bydgosko-toruńskim, świeckim i włocławskim; na odległość od IOB zwracano uwagę w grudziądzkim, świeckim i włocławskim, a na brak wiedzy – w podregionie inowrocławskim.

Tabela 26. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB – w podziale na podregiony (%)

Bariery w korzystaniu	Bydgosko-toruński (dla n=82)	Grudziądzki (dla n=82)	Inowrocławski (dla n=82)	Świecki (dla n=82)	Włocławski (dla n=82)
nie posiadaliśmy wiedzy o takich możliwościach	32,9	32,9	26,8	22,0	13,4
była zbyt duża odległość do IOBu oferującego potrzebnego wsparcia	0,0	2,4	0,0	2,4	2,4
lokalny IOB nie zapewniał potrzebnego wsparcia	4,9	1,2	1,2	2,4	1,2
usługa była odpłatna	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0
był zbyt wysoki koszt usługi	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
inne	3,7	0,0	0,0	1,2	0,0
Razem wg podregionu	43,9	37,7	28,0	28,0	17,1
Liczba wskazań	36	31	23	23	14

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Firmy usługowe i handlowe rzadziej dysponowały wiedzą o ofercie usług IOB. W tych pierwszych zwracano także uwagę, że IOB nie zapewniał wsparcia jakiego poszukiwano. Zasięg działalności nie różnicował znacząco oceny dostępności usług.

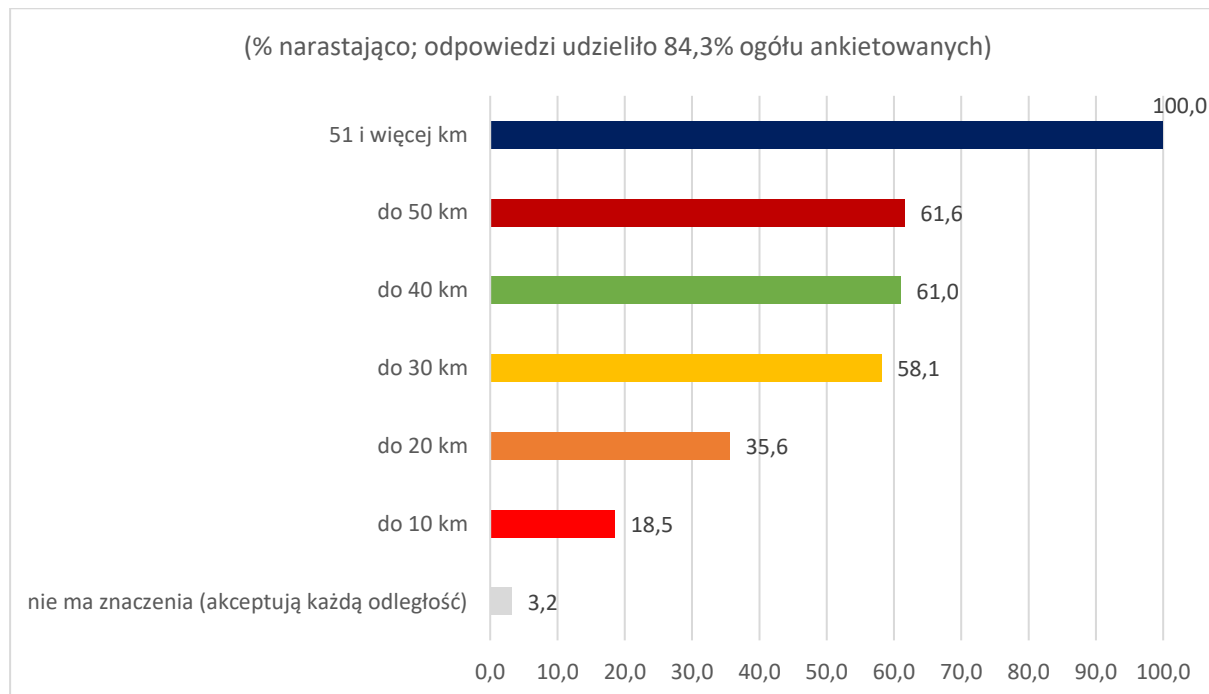
Tabela 27. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB – w podziale na rodzaj wykonywanej działalności (%)

Bariery w korzystaniu	Usługi (dla n=232)	Handel (dla n=57)	Produkcja (dla n=31)	Więcej niż 1 rodzaj produkcji (dla n=90)
nie posiadaliśmy wiedzy o takich możliwościach	23,7	35,1	16,1	27,8
była zbyt duża odległość do IOBu oferującego potrzebnego wsparcia	1,7	0,0	0,0	2,2
lokalny IOB nie zapewniał potrzebnego wsparcia	2,6	1,8	0,0	2,2
usługa była odpłatna	0,0	0,0	0,0	1,1
był zbyt wysoki koszt usługi	0,9	0,0	0,0	0,0
inne	1,3	0,0	0,0	1,1
Razem według rodzajów działalności	30,2	36,8	16,1	34,4
Liczba wskazań	70	21	5	31

Źródło: badania własne, KPPF, Toruń 2022.

Większość badanych (84,4%) potrafiła określić, jaką odległość byliby w stanie pokonać dla skorzystania z usług IOB – w tym dla 2,7% badanych odległość nie miała znaczenia. Najmniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy, którzy mogliby pokonać ponad 50 km (13,0%). Przedsiębiorcy w większości chcieliby mieć dostęp do usług IOB w zasięgu do 20 km (68,8% wszystkich firm), a wszyscy (83,2%) akceptują możliwość dojazdu do IOB na odległość nie większą niż 10 km.

Wykres 5. Udział przedsiębiorców akceptujących maksymalną odległość od IOB (% narastająco).

Źródło: badania własne, KPPF, Toruń 2022.

Gotowość MŚP do korzystania z usług IOB przez przedsiębiorców uczestniczących w badaniu

Gdyby obecnie dostępne były takie usługi, proporcje potencjalnych korzystających zdecydowanie się zmieniają. Aż 70,5% wszystkich badanych deklaruje, że skorzystałoby z takich usług. Szczególnie chętnie takie deklaracje składali przedsiębiorcy z podregionu bydgosko-toruńskiego i włocławskiego. Ale w pozostałych podregionach chęć skorzystania w przyszłości z tych usług także się znacząco zwiększyła. Trzeba jednak pamiętać, że jest to jedynie deklaracja dotycząca przyszłości i zyskuje na znaczeniu w zestawieniu z dalszymi planami rozwojowymi (oraz oceną realności ich wdrożenia, o którą w badaniu nie pytano).

Tabela 28. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług oferowanych przez IOB w razie ich dostępności – w podziale na podregiony (%)

Korzystanie z usług	Bydgosko-toruński (n=82)	Grudziądzki (n=82)	Inowrocławski (n=82)	Świecki (n=82)	Włocławski (n=82)	Ogółem (dla N=410)
Tak	80,5	68,3	68,3	56,1	79,3	70,5
Nie	19,5	31,7	31,7	43,9	20,7	29,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Badani deklarowali, że najchętniej skorzystaliby z usług rozwojowych lub proinnowacyjnych. Mniejsze zapotrzebowanie wskazano na infrastrukturę ICT, magazynową lub biurową. Najrzadziej wskazywano potrzebę skorzystania z infrastruktury badawczej lub produkcyjnej.

Tabela 29. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności – w podziale na podregiony (dane liczbowe i procentowe)

Rodzaj usług		Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski	Razem	Procent wskazań dla N=410
proinnowacyjne	Liczba	29	22	19	16	37	123	30,0
	%	23,6	17,9	15,4	13,0	30,1	100,0	
rozwojowe	Liczba	58	53	47	43	50	251	61,2
	%	23,1	21,1	18,7	17,1	19,9	100,0	
infrastruktura badawcza	Liczba	8	7	6	4	10	35	8,5
	%	22,9	20,0	17,1	11,4	28,6	100,0	
ICT	Liczba	23	14	12	9	11	69	16,8
	%	33,3	20,3	17,4	13,0	15,9	100,0	
infrastruktura biurowa	Liczba	18	8	7	2	10	45	11,0
	%	40,0	17,8	15,6	4,4	22,2	100,0	
infrastruktura magazynowa	Liczba	16	7	8	3	14	48	11,7
	%	33,3	14,6	16,7	6,3	29,2	100,0	
infrastruktura produkcyjna	Liczba	9	2	5	1	4	21	5,1
	%	42,9	9,5	23,8	4,8	19,0	100,0	
Razem (dla n=289)	Liczba	161	113	104	78	136	592	-
	%	55,7	39,1	36,0	27,0	47,1	-	

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 30. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług oferowanych przez IOB w razie ich dostępności z uwzględnieniem rodzaju działalności (%)

Korzystanie z usług	Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności
Tak (n=289)	71,1	61,4	64,5	76,7
Nie	28,9	38,6	35,5	23,3
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Przedsiębiorcy zajmujący się usługami najchętniej skorzystaliby z usług rozwojowych, rzadziej z usług proinnowacyjnych oraz infrastruktury ICT. Pozostałe usługi i elementy infrastruktury cieszyły się mniejszym zainteresowaniem. Podobna jest hierarchia potrzeb przedsiębiorców zajmujących się handlem, chociaż tu wśród potrzeb zaznaczono także infrastrukturę magazynową. Firmy produkcyjne najrzadziej zgłaszały potrzebę korzystania z usług IOB, ale jeśli by z nich korzystano, to zwłaszcza z usług rozwojowych i proinnowacyjnych. Na tym tle spore potrzeby wykazują firmy, które zajmują się więcej niż 1 rodzajem działalności. Ci przedsiębiorcy najchętniej skorzystaliby z usług rozwojowych i proinnowacyjnych. Ich zainteresowaniem cieszy się też infrastruktura ICT oraz infrastruktura magazynowa.

Tabela 31. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)

Rodzaj usług		Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności	Razem
proinnowacyjne	liczba	66	10	10	37	123
	%	53,7	8,1	8,1	30,1	100,0
rozwojowe	liczba	141	31	16	63	251
	%	56,1	12,4	6,4	25,1	100,0
infrastruktura badawcza	liczba	19	1	1	14	35
	%	54,3	2,9	2,9	40,0	100,0
ICT	liczba	37	8	2	22	69
	%	53,6	11,6	2,9	31,9	100,0
infrastruktura biurowa	liczba	28	5	0	12	45
	%	62,2	11,1	0,0	26,7	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	22	8	3	15	48
	%	45,7	16,7	6,3	31,3	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	8	2	2	9	21
	%	38,1	9,5	9,5	42,9	100,0
Razem	liczba	321	65	34	172	592

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Im szerszy zasięg działalności, tym większa była skłonność do sięgania po rozmaite usługi IOB. Sięganiu po usługi IOB służył także fakt funkcjonowania przedsiębiorstw na różnych rynkach

Tabela 32. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług oferowanych przez IOB w razie ich dostępności ze względu na rynek działalności (%)

Korzystanie z usług	Lokalny (n=165)	Regionalny (n=71)	Ogólnokrajowy (n=95)	Międzynarodowy (n=31)	Więcej niż 1 rynek działalności (n=43)
Tak	72,7	52,1	78,9	71,0	72,1

Nie	27,3	47,9	21,1	29,0	27,9
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Tabela 33. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności z uwzględnieniem rynku ich działalności (%)

Rodzaj usług		Lokalny (n=165)	Regionalny (n=71)	Ogólnokrajowy (n=95)	Międzynarodowy (n=31)	Więcej niż 1 rynek działalności (n=43)	Razem
proinnovazione	liczba	41	17	31	15	19	123
	%	33,4	13,8	25,2	12,2	15,4	100,0
rozwojowe	liczba	112	30	63	17	29	251
	%	44,5	12,0	25,1	6,8	11,6	100,0
infrastruktura badawcza	liczba	14	3	9	3	6	35
	%	40,0	8,6	25,7	8,6	17,1	100,0
ICT	liczba	27	9	16	6	11	69
	%	39,1	13,0	23,2	8,7	15,9	100,0
infrastruktura biurowa	liczba	11	6	13	7	8	45
	%	24,4	13,3	28,9	15,6	17,8	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	13	6	17	4	8	48
	%	27,1	12,5	35,4	8,3	16,7	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	5	3	6	2	5	21
	%	23,8	14,3	28,6	9,5	23,8	100,0
Razem	liczba	223	74	155	54	86	592

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Rodzaje usług, z których chcieliby skorzystać przedsiębiorcy, gdyby były dostępne

Gdyby istniała taka możliwość, przedsiębiorcy skorzystaliby najchętniej z pomocy we wdrażaniu nowych rozwiązań, usług lub produktów. Na potrzebę tego typu zmian wskazuje też duże zainteresowanie doradztwem w zakresie badań rozwojowych i wdrażania innowacji.

Tabela 34. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług proinnovazione oferowanych przez IOB w razie ich dostępności

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 237)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług proinnovazione w razie ich dostępności (dla n=123)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
inkubacja/akceleracja działalności gospodarczej start-upów i włączenie w łańcuchy dostaw dużych firm	17	7,2	13,8	4,1
doradztwo B+R (opracowanie agendy badawczej, przygotowanie opinii o innowacyjności)	28	11,8	22,8	6,8

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 237)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług proinnowacyjnych w razie ich dostępności (dla n=123)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
audyt innowacyjności	10	4,2	8,1	2,4
doradztwo technologiczne: audyt technologiczny, audyt cyfrowy,	23	9,7	18,7	5,6
doradztwo w zakresie wdrażania B+R i innowacji (analizy finansowe, prawne i merytoryczne)	26	11,0	21,1	6,3
zapewnienie dostępu do zasobów naukowych,	13	5,5	10,6	3,2
pomoc we wdrażaniu nowych rozwiązań, wdrażanie na rynek nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna)	83	35,0	67,5	20,2
spotkania networkingowe, wzmocnienie współpracy nauki z biznesem, brokering B&B	19	8,0	15,4	4,6
obsługa patentowa	9	3,8	7,3	2,2
usługi w zakresie gospodarki o Obiegu Zamkniętym, efektywności energetycznej w działalności gospodarczej	7	3,0	5,7	1,7
inne	2	0,8	1,6	0,5
Razem	237	100,0		

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

W ramach usług rozwojowych największym zainteresowaniem cieszyłoby się doradztwo w zakresie pozyskiwania (tanich) środków zewnętrznych na prowadzenie i rozwój działalności, doradztwo prawne i księgowe oraz specjalistyczne szkolenia. Przedsiębiorcy w znacznym stopniu (27,5%) zainteresowani byłiby również kursami przedsiębiorczości.

Tabela 35. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług rozwojowych oferowanych przez IOB w razie ich dostępności

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 674)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług proinnowacyjnych w razie ich dostępności (dla n=251)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
kursy przedsiębiorczości	69	10,2	27,5	16,8
szkolenia w zakresie zakładania i prowadzenia firmy (rozwój pomysłu, opracowanie biznesplanu)	38	5,6	15,1	9,3

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 674)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług proinnowacyjnych w razie ich dostępności (dla n=251)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
szkolenia specjalistyczne (np. zarządzanie biznesem, zarządzanie zasobami ludzkimi, dostęp do funduszy europejskich, analiza rynku i marketing, szkolenia z zakresu rozwijania kreatywności, ochrona własności intelektualnej)	141	20,9	56,2	34,4
doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia firmy	20	3	8,0	4,9
doradztwo w zakresie pozyskania środków zewnętrznych na prowadzenie i rozwój działalności	156	23,1	62,2	38,0
doradztwo w zakresie internacjonalizacji firmy i współpracy międzynarodowej	24	3,6	9,6	5,9
poszukiwanie inwestorów	29	4,3	11,6	7,1
pośrednictwo kooperacyjne	11	1,6	4,4	2,7
doradztwo finansowe, podatkowe, księgowo-rachunkowe	97	14,4	38,6	23,7
doradztwo prawne	61	9,1	24,3	14,9
tworzenie programów gotowości inwestycyjnej	8	1,2	3,2	2,0
demonstracja/learning factories	3	0,4	1,2	0,7
inne	17	2,6	6,8	4,1
Razem	674*	100,0	-	-

*badani mogli udzielić więcej niż 1 odpowiedzi na pytanie

Źródło: badania własne, KPPF, Toruń 2022.

Biorąc pod uwagę infrastrukturę biznesową, przedsiębiorcy wskazali największe zainteresowanie w szczególności w zakresie infrastruktury ICT oraz powierzchni magazynowej i biurowej.

Tabela 36. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z infrastruktury biznesowej oferowanej przez IOB w razie jej dostępności

Rodzaj infrastruktury	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
Infrastruktura badawcza				
pracownie specjalistyczne,	9	19,6	25,7	2,2
zaplecze techniczne/ technologiczne (laboratoria, warsztaty, prototypownie)	27	58,7	77,1	6,6
powierzchnie pod tworzenie laboratoriów badawczych,	4	8,7	11,4	1,0
wyposażone laboratoria badawcze	3	6,5	8,6	0,7
inną	3	6,5	8,6	0,7
Razem - infrastruktura badawcza (n ₁ =35)	46	100	-	-
Infrastruktura ICT				
Internet szerokopasmowy	33	36,2	47,8	8,0
serwerownia, „wirtualne biuro”	8	8,8	11,6	2,0
oprogramowanie specjalistyczne	19	20,9	27,5	4,6
centrum ICT	28	30,8	40,6	6,8
inną	0	0	0,0	0,0
Razem – infrastruktura ICT (n ₂ =69)	3	3,3	4,3	0,7
Infrastruktura biurowa				
powierzchnia biurowa	28	50	62,2	6,8
sale seminaryjne i konferencyjne	8	14,3	17,8	2,0
sale do pracy kreatywnej	7	12,5	15,6	1,7
powierzchnie co-workingowe „biurka na godziny”	1	1,8	2,2	0,2
Inną	8	14,3	17,8	2,0
Razem – infrastruktura biurowa (n ₃ =45)	4	7,1	8,9	1,0
Infrastruktura magazynowa				
hale magazynowe	26	43,3	54,2	6,3
powierzchnie magazynowe	31	51,7	64,6	7,6
Inną	3	5	6,3	0,7

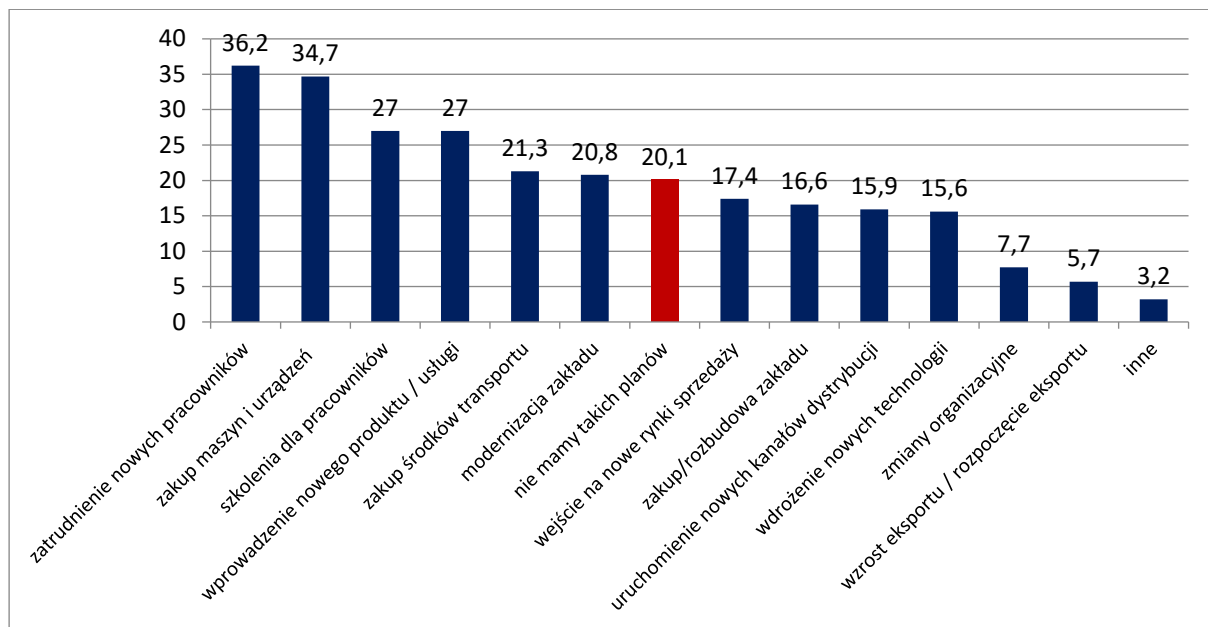
Rodzaj infrastruktury	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
Razem – infrastruktura magazynowa (n ₆ =48)	60	100	-	-
Infrastruktura produkcyjna				
powierzchnia produkcyjna	14	51,9	66,7	3,4
linie technologiczne	11	40,7	52,4	2,7
Inną	2	7,4	9,5	0,5
Razem – infrastruktura produkcyjna (n ₇ =21)	27	100	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Plany rozwojowe MŚP

Co piąty z badanych zadeklarował, że nie ma planów rozwoju. Przedsiębiorcy najczęściej planowali zatrudnienie lub rozwój pracowników, zakup nowych maszyn i urządzeń, środków transportu, wprowadzenie nowego produktu lub usług oraz modernizację zakładu.

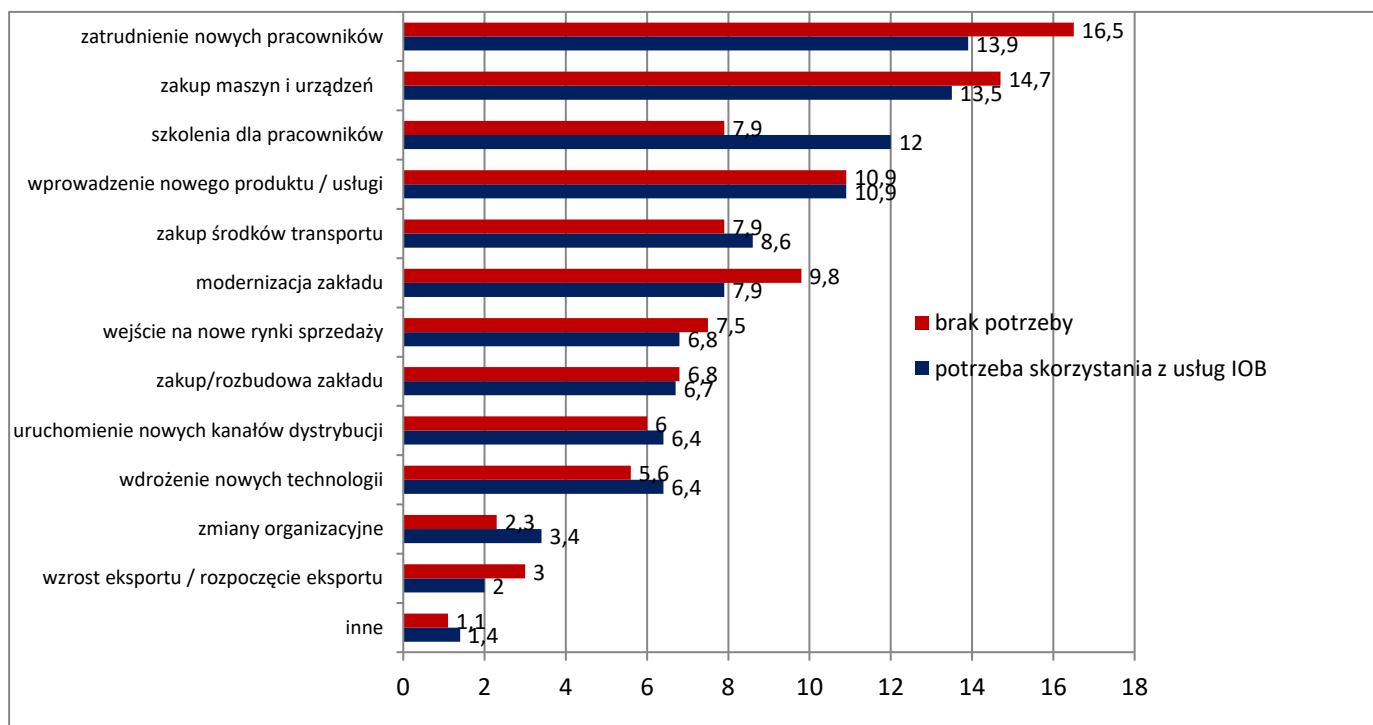
Wykres 6. Plany rozwojowe przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%)

Potrzeba korzystania z usług IOB dla skutecznej realizacji planów rozwojowych przez MŚP

W przypadku wdrażania nowych technologii, szkoleń dla pracowników, uruchomienia nowych kanałów sprzedaży oraz zmian organizacyjnych częściej deklarowano potrzebę skorzystania z usług IOB niż brak takiej potrzeby.

Wykres 7. Potrzeby przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do skorzystania z usług IOB w związku z ich planami rozwojowymi – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%)

Konieczność namysłu nad perspektywą rozwoju firmy stanowi swoistą weryfikację wcześniejszych deklaracji przedsiębiorców co do korzystania z usług IOB, gdyby były dostępne. Zmiana zainteresowania ofertą IOB dostrzegalna jest zwłaszcza tam, gdzie wcześniej deklarowano bardzo dużą potrzebę wsparcia ze strony IOB (podregion bydgosko-toruński, włocławski). Można to wyjaśnić na dwa sposoby. Po pierwsze, przedsiębiorcy mogą traktować wsparcie IOB, jako wsparcie służące bieżącemu funkcjonowaniu firm, a nie przyszłym sprawom. Po drugie, można uznać, że w oderwaniu od rzeczywistych planów rozwojowych omawiane wcześniej deklaracje korzystania w przyszłości z usług IOB nie muszą przełożyć się na działanie i faktyczne korzystanie z nich.

Tabela 37. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych – w podziale na podregiony (%)

Korzystanie z usług	Bydgosko-toruński (n=82)	Grudziądzki (n=82)	Inowrocławski (n=82)	Świecki (n=82)	Włocławski (n=82)	Ogółem
Tak (n=218)	68,3	63,4	52,4	40,2	41,5	53,2
Nie	31,7	36,6	47,6	59,8	58,5	46,8
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Gdy deklaracje korzystania z usług IOB są powiązane z realizacją planów rozwojowych zmienia się także poziom zainteresowania poszczególnymi typami usług. Relatywnie niskie jest zapotrzebowanie na infrastrukturę magazynową, produkcyjną, badawczą i biurową.

Tabela 38. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych w podziale na podregiony (%)

Rodzaj usług	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski	Razem	Procent dla N=410
proinnovazione	29	21	21	10	10	91	22,2
	31,8	23,1	23,1	11,0	11,0	100,0	
rozwojowe	53	48	31	33	29	194	47,3
	27,4	24,7	16,0	17,0	14,9	100,0	
infrastruktura badawcza	10	3	3	1	5	22	5,4
	45,6	13,6	13,6	4,5	22,7	100,0	
ICT	15	10	8	4	6	43	10,5
	34,8	23,3	18,6	9,3	14,0	100,0	
infrastruktura biurowa	13	6	4	2	5	30	7,3
	43,3	20,0	13,3	6,7	16,7	100,0	
infrastruktura magazynowa	12	8	3	2	5	30	7,3
	40,0	26,6	10,0	6,7	16,7	100,0	
infrastruktura produkcyjna	5	2	2	0	3	12	5,1
	41,6	16,7	16,7	0,0	25,0	100,0	
Razem (dla n=218)	137	98	72	52	63	422	-
	62,8	45,0	33,0	23,9	28,9	-	

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Rodzaj prowadzonej działalności nieznacznie wpływa na gotowość sięgnięcia po usługi IOB dla realizacji planów rozwoju – wyraźnie większą potrzebę korzystania z nich mają firmy produkcyjne oraz te, które łączą więcej niż 1 rodzaj działalności.

Tabela 39. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)

Korzystanie z usług	Usługi (n=232)	Handel (n=57)	Produkcja (n=31)	Więcej niż 1 rodzaj działalności (n=90)
Tak (n=218)	49,6	49,1	61,3	62,2
Nie	50,4	50,9	38,7	37,8
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Zarówno firmy usługowe, jak i handlowe dla realizacji swoich planów rozwojowych chciałyby skorzystać przede wszystkim z usług rozwojowych. Usługami proinnovazione zainteresowane są głównie firmy usługowe oraz te, które prowadzą więcej niż 1 rodzaj działalności. Te ostatnie chętniej niż pozostałe firmy skorzystałyby także z infrastruktury badawczej oraz ICT.

Tabela 40. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)

Rodzaj usług		Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności	Razem
proinnovazione	liczba	41	9	8	33	91
	%	45,0	9,9	8,8	36,3	100,0
rozwojowe	liczba	102	25	15	52	194
	%	52,6	12,9	7,7	26,8	100,0

Rodzaj usług		Usługi	Handel	Produkcja	Więcej niż 1 rodzaj działalności	Razem
infrastruktura badawcza	liczba	8	1	2	11	22
	%	36,4	4,5	9,1	50,0	100,0
ICT	liczba	16	5	2	20	43
	%	37,2	11,6	4,7	46,5	100,0
infrastruktura biurowa	liczba	13	3	0	14	30
	%	43,3	10,0	0,0	46,7	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	12	6	0	12	30
	%	40,0	20,0	0,0	40,0	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	4	1	1	6	12
	%	33,4	8,3	8,3	50,0	100,0
Razem	liczba	196	50	28	148	

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Im szerszy zasięg działalności, tym większa była skłonność do sięgania po rozmaite usługi IOB. Sięganiu po usługi IOB służył także fakt funkcjonowania przedsiębiorstw na różnych rynkach

Tabela 41. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych ze względu na rynek ich działalności (%)

Korzystanie z usług	Lokalny (dla n=165)	Regionalny (dla n=71)	Ogólnokrajowy (dla n=95)	Międzynarodowy (dla n=31)	Więcej niż 1 rynek działalności (dla n=43)
Tak (n=218)	55,3	47,9	50,5	58,1	55,6
Nie	44,7	52,1	49,5	41,9	44,4
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Potrzeby firm działających na rynku lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym są podobne. Najchętniej korzystano by z usług rozwojowych, na drugim miejscu z usług proinnowacyjnych. Firmy działające lokalnie częściej niż pozostałe wyrażały potrzebę korzystania z infrastruktury magazynowej, ICT i infrastruktury badawczej. Firmy działające na różnych rynkach – również deklarujące duże potrzeby wsparcia – będą chciały skorzystać z usług rozwojowych, proinnowacyjnych, infrastruktury ICT, biurowej i magazynowej.

Tabela 42. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rynku ich działalności (%)

Rodzaj usług		Lokalny	Regionalny	Ogólnokrajowy	Międzynarodowy	Więcej niż 1 rynek działalności	Razem
proinnowacyjne	liczba	30	14	18	13	16	91
	%	33,0	15,3	19,8	14,3	17,6	100,0
rozwojowe	liczba	86	29	44	13	22	194
	%	44,4	14,9	22,7	6,7	11,3	100,0
infrastruktura badawcza	liczba	9	1	6	1	5	22
	%	40,9	4,5	27,3	4,5	22,7	100,0
ICT	liczba	16	5	9	2	11	43
	%	37,2	11,6	20,9	4,7	25,6	100,0

Rodzaj usług		Lokalny	Regionalny	Ogólnokrajowy	Międzynarodowy	Więcej niż 1 rynek działalności	Razem
infrastruktura biurowa	liczba	7	3	6	6	8	30
	%	23,3	10,0	20,0	20,0	26,7	100,0
infrastruktura magazynowa	liczba	11	3	6	3	7	30
	%	36,7	10,0	20,0	10,0	23,3	100,0
infrastruktura produkcyjna	liczba	4	1	2	0	5	12
	%	33,3	8,3	16,7	0,0	41,7	100,0
Razem	liczba	163	56	91	38	74	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Rodzaje usług, z których chcieliby skorzystać przedsiębiorcy dla realizacji planów rozwojowych

łącznie z usług proinnowacyjnych, w ramach realizacji planów rozwojowych, chcieliby skorzystać 91 przedsiębiorców. Najbardziej zainteresowani tą formą rozwoju są przedsiębiorcy z podregionu bydgosko-toruńskiego, a najmniej z podregionu wrocławskiego i grudziądzkiego (patrz tab.38). Inny jest też profil potrzeb.

W przypadku podregionu grudziądzkiego i wrocławskiego ważne byłoby w szczególności wsparcie w inkubacji lub akceleracji działalności gospodarczej start-up i pomoc we wdrożeniu innowacji. W pozostałych podregionach ważniejsze jest doradztwo B+R, ocena gotowości do wprowadzenia innowacji i budowanie sieci wspierającej taką zmianę. Jednoznacznie we wszystkich regionach wskazano, że byłaby najbardziej istotna pomoc we wdrażaniu nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna).

Tabela 43. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług proinnowacyjnych oferowanych przez IOB dla realizacji planów rozwojowych w przyszłości – w podziale na podregiony (%)

Rodzaj usługi	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Wrocławski
inkubacja/akceleracja działalności gospodarczej start-upów i włączenie w łańcuchy dostaw dużych firm	8,2	10,1	0	4,3	11,3
doradztwo B+R (opracowanie agendy badawczej, przygotowanie opinii o innowacyjności)	12,9	10,1	17,6	12,8	8,1
audyt innowacyjności	4,8	0	5,9	6,4	3,2
doradztwo technologiczne: audyt technologiczny, audyt cyfrowy,	11,3	3,3	14,7	10,6	8,1
doradztwo w zakresie wdrażania B+R i innowacji (analizy finansowe, prawne i merytoryczne)	14,5	3,3	5,9	12,8	12,9
zapewnienie dostępu do zasobów naukowych,	4,8	3,3	8,8	6,4	4,8

Rodzaj usługi	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski
pomoc we wdrażaniu nowych rozwiązań, wdrażanie na rynek nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna)	29	63,3	38,3	25,4	33,9
spotkania networkingowe, wzmocnienie współpracy nauki z biznesem, brokering B&B	4,8	3,3	8,8	6,4	14,5
obsługa patentowa	3,2	3,3	0	10,6	1,6
usługi w zakresie gospodarki o Obiegu Zamkniętym, efektywności energetycznej w działalności gospodarczej	6,5	0	0	4,3	1,6
Razem	100	100	100	100	100
Razem – procentowy udział w próbie	16,3	5,8	9,7	9,2	4,1

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Zapotrzebowane na usługi rozwojowe jest największe. Chciałoby z nich skorzystać 194 przedsiębiorców.

Tabela 44. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług rozwojowych dla realizacji planów rozwojowych w przyszłości – w podziale na podregiony (%)

Rodzaj usługi	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski
kursy przedsiębiorczości	11,3	9,2	3,7	8	19,7
szkolenia w zakresie zakładania i prowadzenia firmy (rozwój pomysłu, opracowanie biznesplanu)	5	5,5	4,4	3	10,3
szkolenia specjalistyczne (np. zarządzanie biznesem, zarządzanie zasobami ludzkimi, dostęp do funduszy europejskich, analiza rynku i marketing, szkolenia z zakresu rozwijania kreatywności, ochrona własności intelektualnej)	17	22,2	21,5	24	21,4
doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia firmy	3,1	4,9	3	1	1,7
doradztwo w zakresie pozyskania środków zewnętrznych na prowadzenie i rozwój działalności	23,3	24,5	18,5	32	18,8

Rodzaj usługi	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski
doradztwo w zakresie internacjonalizacji firmy i współpracy międzynarodowej	2,5	3,7	5,2	3	3,4
poszukiwanie inwestorów	5,7	3,7	4,4	6	1,7
pośrednictwo kooperacyjne	3,1	1,2	1,5	2	0
doradztwo finansowe, podatkowe, księgowo, rachunkowe	14,5	14,7	16,3	11	14,5
doradztwo prawne	10,1	9,8	12,6	7	4,2
tworzenie programów gotowości inwestycyjnej	2,5	0	2,2	1	0
Demonstracja/learning factories	1,3	0	0	1	0
inne	0,6	0,6	6,7	1	4,3
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Razem w próbie	39,0	31,9	18,3	16,6	10,2

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Potrzeby firm działających na rynku lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym są podobne. Najchętniej korzystano by z usług rozwojowych, na drugim miejscu z usług proinnowacyjnych. Firmy działające lokalnie częściej niż pozostałe wyrażały potrzebę korzystania z infrastruktury magazynowej, ICT i infrastruktury badawczej. Firmy działające na różnych rynkach – również deklarujące duże potrzeby wsparcia – będą chciały skorzystać z usług rozwojowych, proinnowacyjnych, infrastruktury ICT, biurowej i magazynowej.

Tabela 45. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z infrastruktury biznesowej dla realizacji planów rozwojowych w przyszłości – w podziale na podregiony (%)

Rodzaj usługi	Bydgosko-toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski
Infrastruktura badawcza razem					
pracownie specjalistyczne,	23,1	11,1	12,5	40,0	18,2
zaplecze techniczne/technologiczne (laboratoria, warsztaty, prototypownie)	53,8	77,8	62,5	20,0	63,6
powierzchnie pod tworzenie laboratoriów badawczych,	15,4	0,0	12,5	20,0	0,0
wyposażone laboratoria badawcze	7,7	0,0	12,5	0,0	9,1
inną	0,0	11,1	0,0	20,0	9,1
Razem - Infrastruktura badawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infrastruktura ICT					

Rodzaj usługi	Bydgosko- toruński	Grudziądzki	Inowrocławski	Świecki	Włocławski
Internet szerokopasmowy	41,4	47,0	36,8	16,7	28,6
serwerownia,	6,9	6,7	10,5	16,7	7,1
„wirtualne biuro”	17,2	17,1	10,5	25,0	42,9
oprogramowanie specjalistyczne	31,1	29,2	42,2	33,3	14,3
centrum ICT					
inną	3,4	0,0	0,0	8,3	7,1
Razem – infrastruktura ICT	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infrastruktura biurowa					
powierzchnia biurowa	47,8	50,0	62,5	50,0	46,1
sale seminaryjne i konferencyjne	26,2	10,0	12,5	0,0	0,0
sale do pracy kreatywnej	0,0	30,0	12,5	0,0	23,1
powierzchnie co-workingowe	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0
„biurka na godziny”	13,0	10,0	12,5	50,0	15,4
Inną	8,7	0,0	0,0	0,0	15,4
Razem – infrastruktura biurowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infrastruktura magazynowa					
hale magazynowe	55,0	44,4	44,4	25,0	33,3
powierzchnie magazynowe	45,0	55,6	44,4	75,0	55,6
Inną	0,0	0,0	11,2	0,0	11,1
Razem – infrastruktura magazynowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Infrastruktura produkcyjna					
powierzchnia produkcyjna	54,5	66,7	42,9	50,0	50,0
linie technologiczne	36,4	33,3	57,1	50,0	25,0
inną	9,1	0,0	0,0	0,0	25,0
Razem – infrastruktura produkcyjna	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wśród usług proinnowacyjnych szczególnie potrzebne dla przedsiębiorców byłyby: pomoc we wdrażaniu nowych rozwiązań, wdrażanie na rynek nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna) oraz doradztwo B+R.

Tabela 46. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług proinnowacyjnych oferowanych przez IOB w przyszłości dla realizacji planów rozwojowych

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 186)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług proinnowacyjnych dla realizacji planów rozwoju (dla n=91)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
inkubacja/akceleracja działalności gospodarczej start-upów i włączenie w łańcuchy dostaw dużych firm	6	3,2	6,6	0,8
doradztwo B+R (opracowanie agendy badawczej, przygotowanie opinii o innowacyjności, audyt innowacyjności),	26	14	28,6	3,4
Audyt innowacyjności	8	4,3	8,8	1,0
doradztwo technologiczne: audyt technologiczny, audyt cyfrowy,	22	11,8	24,2	2,9
doradztwo w zakresie wdrażania B+R i innowacji (analizy finansowe, prawne i merytoryczne)	29	15,6	31,9	3,8
zapewnienie dostępu do zasobów naukowych,	12	6,5	13,2	1,6
pomoc we wdrażaniu nowych rozwiązań, wdrażanie na rynek nowych usług i produktów (pomoc merytoryczna i prawna)	52	28	57,1	6,8
spotkania networkingowe, wzmocnienie współpracy nauki z biznesem, brokering B&B	13	7	14,3	1,7
obsługa patentowa	7	3,7	7,7	0,9
usługi w zakresie gospodarki o Obiegu Zamkniętym, efektywności energetycznej w działalności gospodarczej	8	4,3	8,8	1,0
inne	3	1,6	3,3	0,4
Razem	186	100		

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Z kolei, w ofercie usług rozwojowych najbardziej pożądane byłyby szkolenia specjalistyczne, doradztwo w zakresie pozyskania środków oraz doradztwo finansowe, prawne i księgowo.

Tabela 47. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług rozwojowych oferowanych przez IOB w przyszłości dla realizacji planów rozwojowych

Rodzaj usługi	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = 455)	Procent MŚP gotowych do korzystania z usług rozwojowych dla realizacji planów rozwoju (dla n=194)	Procent w całej próbie (dla N=410)
kursy przedsiębiorczości	38	8,4	19,6	2,0
szkolenia w zakresie zakładania i prowadzenia firmy (rozwój pomysłu, opracowanie biznesplanu)	22	4,8	11,3	1,2
szkolenia specjalistyczne (np. zarządzanie biznesem, zarządzanie zasobami ludzkimi, dostęp do funduszy europejskich, analiza rynku i marketing, szkolenia z zakresu rozwijania kreatywności, ochrona własności intelektualnej)	97	21,3	50,0	5,2
doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia firmy	19	4,2	9,8	1,0
Doradztwo w zakresie pozyskania środków zewnętrznych na prowadzenie i rozwój działalności	119	26,2	61,3	6,4
doradztwo w zakresie internacjonalizacji firmy i współpracy międzynarodowej	17	3,7	8,8	0,9
poszukiwanie inwestorów	21	4,6	10,8	1,1
pośrednictwo kooperacyjne	7	1,5	3,6	0,4
doradztwo finansowe, podatkowe, księgowo-rachunkowe	63	13,8	32,5	3,4
doradztwo prawne	44	9,7	22,7	2,4
tworzenie programów gotowości inwestycyjnej	5	1,1	2,6	0,3
Demonstracja/learning factories	3	0,7	1,5	0,2
Razem	455	100		

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Wreszcie, w przypadku infrastruktury najchętniej skorzystano by z zaplecza technicznego, oprogramowania specjalistycznego, powierzchni magazynowych, powierzchni produkcyjnych.

Tabela 48. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z infrastruktury biznesowej oferowanej przez IOB w przyszłości dla realizacji planów rozwojowych

Rodzaj infrastruktury	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
Infrastruktura badawcza				
pracownie specjalistyczne,	7	28	31,8	1,7
zaplecze techniczne/ technologiczne (laboratoria, warsztaty, prototypownie)	14	56	63,6	3,4
powierzchnie pod tworzenie laboratoriów badawczych,	1	4	4,5	0,2
wyposażone laboratoria badawcze	2	8	9,1	0,5
inną	1	4	4,5	0,2
Razem infrastruktura badawcza (n ₁ =22)	25	100	-	-
Infrastruktura ICT				
Internet szerokopasmowy	27	45	62,8	6,6
serwerownia,	5	8,3	11,6	1,2
„wirtualne biuro”	7	11,7	16,3	1,7
oprogramowanie specjalistyczne	18	30	41,9	4,4
centrum ICT	1	1,7	2,3	0,2
inną	2	3,3	4,7	0,5
Razem infrastruktura ICT (n ₂ =43)	60	100	-	-
Infrastruktura biurowa				
powierzchnia biurowa	23	59	76,7	5,6
sale seminaryjne i konferencyjne	7	17,9	23,3	1,7
sale do pracy kreatywnej	1	2,6	3,3	0,2

Rodzaj infrastruktury	Liczba wskazań	Procent wskazań (100% = suma wskazań)	Procent MŚP korzystających z infrastruktury (n _x =100%)	Procent wskazań w całej próbie (dla N=410)
powierzchnie co-workingowe	1	2,6	3,3	0,2
„biurka na godziny”	4	10,2	13,3	1,0
Inną	3	7,7	10,0	0,7
Razem infrastruktura biurowa (n ₃ =30)	39	100	-	-
Infrastruktura magazynowa				
hale magazynowe	15	40,5	50,0	3,7
powierzchnie magazynowe	19	51,4	63,3	4,6
Inną	3	8,1	10,0	0,7
Razem infrastruktura magazynowa (n ₄ =30)	37	100	-	-
Infrastruktura produkcyjna				
powierzchnia produkcyjna	8	50	26,7	2,0
linie technologiczne	5	31,3	16,7	1,2
Inną	3	18,7		0,7
Razem infrastruktura produkcyjna (n ₅ =12)	16	100	-	-

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Braki w infrastrukturze i rodzaje wsparcia oczekiwane przez MŚP

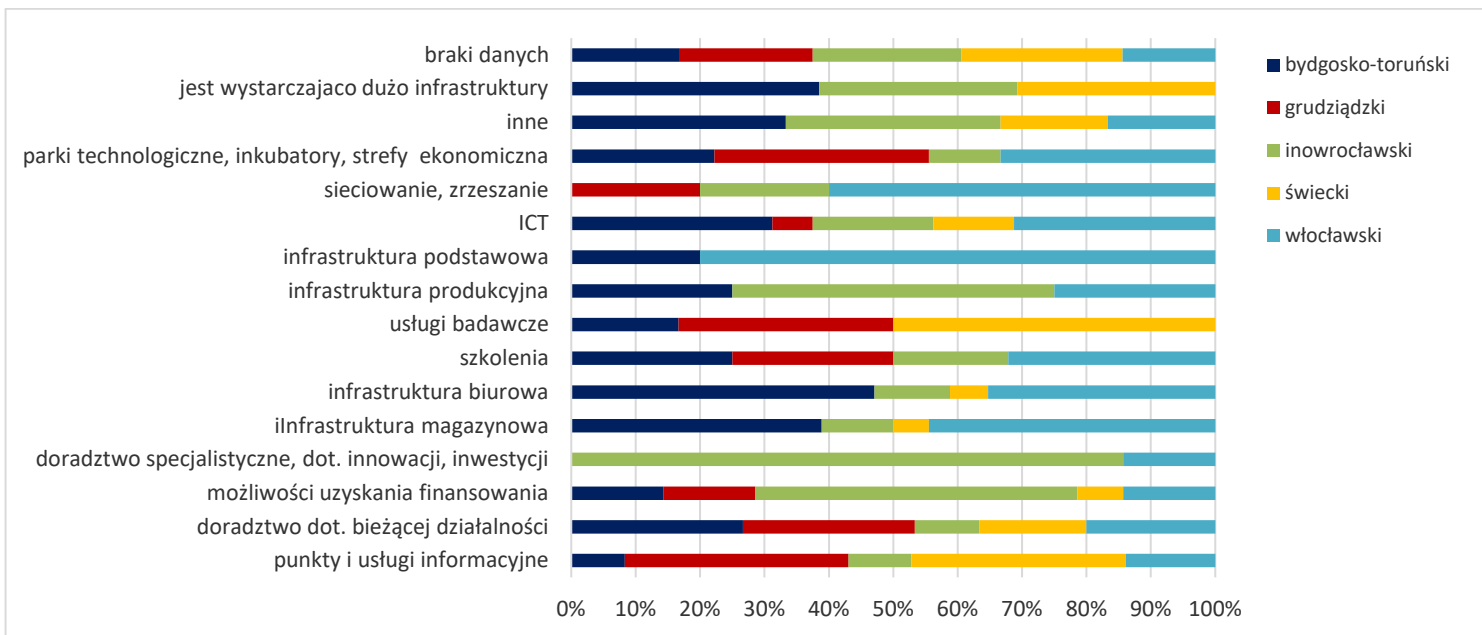
Przedsiębiorcy pytani o to, jakiej infrastruktury biznesowej powinno być w regionie więcej wskazują kolejno (według częstości wskazań) na szersze docieranie z informacjami i możliwościach rozwoju, dostępnego wsparcia, dostępnego finansowania. Dla badanych przydatne byłoby także rozszerzenie oferty o dodatkowe instytucje udzielające doradztwa dotyczącego bieżącej działalności (doradztwo podatkowe, prawne, księgowo, marketingowe). Rzadziej wskazywano na braki infrastrukturalne oraz inne typy usług. Według 3,2% MŚP istniejąca infrastruktura zaspokaja potrzeby przedsiębiorców z regionu.

Tabela 49. Rodzaje infrastruktury biznesowej, której powinno być więcej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego według przedsiębiorców biorących udział w badaniu – łącznie (%)

Rodzaje brakującej infrastruktury	Razem
punkty i usługi informacyjne	17,6
doradztwo dot. bieżącej działalności	7,3
szkolenia	6,8
infrastruktura magazynowa	4,4
infrastruktura biurowa	4,1
ICT	3,9
możliwości uzyskania finansowania	3,4
jest wystarczająco dużo infrastruktury	3,2
parki technologiczne, inkubatory, strefy ekonomiczne	2,2
doradztwo specjalistyczne, dot. innowacji, inwestycji	1,7
usługi badawcze	1,5
Inne	1,5
infrastruktura podstawowa	1,2
sieciowanie, zrzeszanie	1,2
infrastruktura produkcyjna	1,0
braki danych – brak odpowiedzi	39,0
Razem	100

Wskazywane braki występują w podregionach w różnym natężeniu.

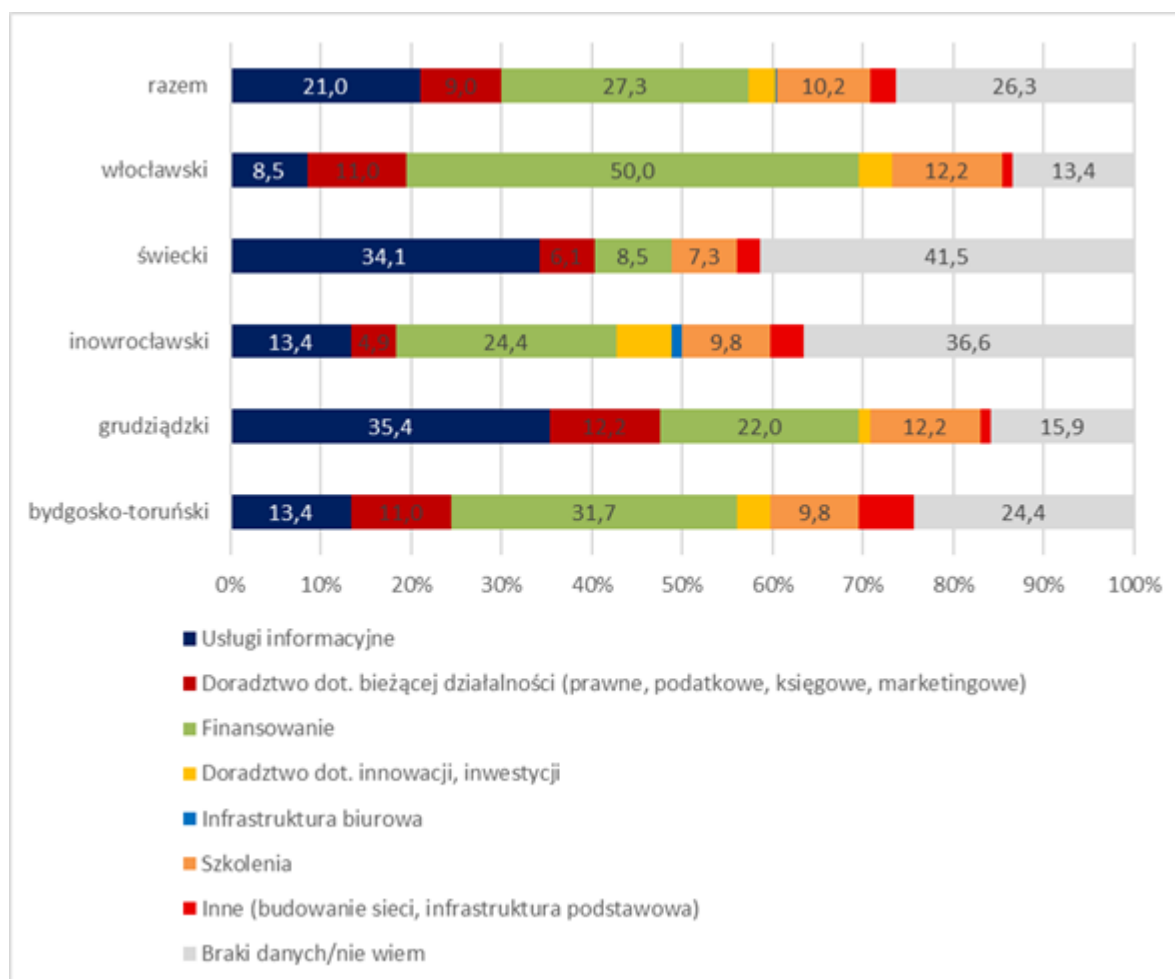
Wykres 8. Rodzaje infrastruktury biznesowej, której powinno być więcej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego według przedsiębiorców biorących udział w badaniu w podziale na podregiony (%)

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Według badanych firm, IOB powinno wspierać MŚP przede wszystkim w postaci zapewnienia im finansowania działalności (taniach i/lub krótkoterwałych pożyczek, dystrybucji środków unijnych, środków obrotowych), jak i bezpłatnych lub niskopłatnych usług doradczych oraz informacyjnych i edukacyjnych (szkoleniowych). Wśród rzadziej wymienianych ("inne") były inwestycje lub lobbowanie na rzecz uzupełniania infrastruktury podstawowej (drogi, światłowody, parkingi dla pojazdów transportowych).

Wykres 9. Sposób, w jaki zdaniem przedsiębiorstw biorących udział w badaniu IOB powinny wspierać przedsiębiorców

Źródło: badania własne, KPFP, Toruń 2022.

Jeśli badani mieliby zaproponować, jak poprawić dostępność istniejącej oferty to widzieliby następujące rozwiązania:

1. Zwiększenie poziomu wiedzy przedsiębiorców o usługach IOB
2. Działania bardziej intensywne i widoczne wsparcie dla przedsiębiorców, w tym lobbying na rzecz przedsiębiorców
3. Zwiększenie fizycznej dostępności IOB – umieszczenie w mniejszych miejscowościach
4. Zwiększenie łatwości korzystania z oferty IOB – mniej biurokracji.

Podsumowanie. Wnioski

Badanie pozwala sądzić, że w ostatnich pięciu latach bardzo niewielu przedsiębiorców korzystało z usług IOB. W ciągu ostatnich 5 lat najczęściej korzystano z usług rozwojowych (skorzystało z nich 20,0% badanych) i znacząco mniejszym stopniu - usługi proinnowacyjne (7,3%). Tylko pojedynczy przedsiębiorcy skorzystali dotąd z możliwości korzystania z infrastruktury, zwłaszcza infrastruktury badawczej. Przy ocenie tych zachowań przedsiębiorców należy jednak wziąć pod uwagę, czy i w jakim stopniu oferta takich usług była w ogóle dostępna w całym województwie lub poszczególnych podregionach.

Z usług IOB skorzystało dotąd 25,1% badanych przedsiębiorstw. Pozostali nie korzystali z takich usług, w większości dlatego, że nie mieli takiej potrzeby (60,6% z przedsiębiorstw, które nie skorzystały z usług IOB). Głównym powodem niekorzystania z oferty IOB przy jednoczesnym zapotrzebowaniu na usługi IOB był brak wiedzy o istnieniu takich możliwościach wsparcia przesądził o tym, że firmy te nie skorzystały z niezbędnych usług.

W badaniu podjęto próbę oceny, czy przedsiębiorcy byliby gotowi skorzystać z oferty usług i infrastruktury IOB, gdyby ta była dostępna. Tu obraz jest znacznie bardziej optymistyczny – 70,5% chciałoby skorzystać z usług IOB, gdyby były dostępne. Najwięcej badanych miałoby potrzebę skorzystania z usług rozwojowych (61,2%), 30% z usług proinnowacyjnych, a 16,8% infrastrukturą ICT, co ósmy skorzystałoby z infrastruktury biurowej lub magazynowej (odpowiednio 11,0% i 11,7%). Mniejsze było zainteresowanie infrastrukturą badawczą i produkcyjną.

Zapotrzebowanie na usługi i infrastrukturę IOB jest powiązane z rodzajem działalności. Wprawdzie wszystkie typy firm najczęściej wskazują na usługi rozwojowe i proinnowacyjne jako te, z których skorzystałyby, gdyby były dostępne. Jednak firmy usługowe chętnie skorzystałyby także z infrastruktury biurowej, ICT, badawczej. Firmy handlowe z kolei chciałyby skorzystać z infrastruktury magazynowej, a produkcyjne dodatkowo z infrastruktury produkcyjnej.

Zasięg działań też pozostaje nie bez znaczenia dla potrzebnych usług IOB. Firmy lokalne będą chciały skorzystać z usług rozwojowych, rzadziej z pozostałych elementów oferty IOB. Firmy o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym oraz międzynarodowym będą chciały skorzystać przede wszystkim z usług proinnowacyjnych. Firmy regionalne mogą potrzebować też wsparcia infrastrukturalnego ICT i infrastruktury biurowej. Z kolei te działające w skali ogólnokrajowej chętniej niż pozostałe skorzystałyby z powierzchni magazynowej.

Należy zwrócić uwagę, że potrzeby korzystania z usług i infrastruktury dla realizacji planów rozwojowych są różne zależnie od rodzaju prowadzonej działalności. Wszystkie rodzaje firm będą najchętniej korzystały z usług rozwojowych. Jednak firmy zajmujące się usługami chętnie skorzystają także z usług proinnowacyjnych lub wsparcia ICT i infrastruktury biurowej. Firmom handlowym nieco mniej będzie zależało na usługach proinnowacyjnych, ale ich zainteresowanie wsparciem ICT może wskazywać, że rozszerzają (lub już rozszerzyły sieć sprzedaży). Dla tych firm ważniejsza będzie przestrzeń magazynowa niż biurowa lub produkcyjna. Wreszcie, firmy produkcyjne będą chciały chętniej niż pozostali skorzystać z usług proinnowacyjnych i przestrzeni produkcyjnej.

Nie bez znaczenia dla ewentualnego przyszłego sposobu korzystania z usług IOB dla realizacji planów rozwojowych ma też zasięg działalności. Im jest on szerszy tym chętniej przedsiębiorcy poszukiwać będą rozwiązań i usług proinnowacyjnych, a rzadziej usług rozwojowych. Funkcjonowanie na poziomie lokalnym, regionalnym lub ponadregionalnym wywołuje inne potrzeby związane z infrastrukturą biznesową – to tu większa jest potrzeba korzystania z infrastruktury magazynowej i biurowej.

Kluczowe znaczenie dla zmiany tych deklaracji dla faktycznego korzystania z oferty IOB wymaga przede wszystkim działań zmierzających do zwiększania świadomości przedsiębiorców o dostępności takich

usług oraz budowanie silnej marki samych IOB (ich większa widoczność w regionie). Dodatkowo, skłonność przedsiębiorców do korzystania z usług IOB radykalnie maleje przy odległości ponad 50 km – oznacza to, że usługi dla przedsiębiorców powinny być oferowane przez IOB położone relatywnie niedaleko miejsca prowadzenia działalności gospodarczej

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale na podregiony (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)	3
Tabela 2. Forma prawna przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)	6
Tabela 3. Wielkość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (udział liczbowy i procentowy w próbie N=410)	7
Tabela 4. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według rodzaju prowadzonej działalności (%) ... 7	7
Tabela 5. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według rynku działalności (%)	8
Tabela 6. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale na podregiony (%)	9
Tabela 7. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale na rodzaj działalności (%)	10
Tabela 8. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według przynależności do instytucji zrzeszającej przedsiębiorców – w podziale ze względu na rynek ich działalności (%)	10
Tabela 9. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale na podregiony (%)	11
Tabela 10. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach – w podziale na podregiony	11
Tabela 11. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)	12
Tabela 12. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach z uwzględnieniem rodzaju działalności	12
Tabela 13. Korzystanie z usług oferowanych przez IOB w ostatnich 5 latach przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w podziale ze względu na rynek ich działalności (%)	12
Tabela 14. Liczba wskazań poszczególnych usług oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach z uwzględnieniem rodzaju działalności	13
Tabela 15. Liczba i procent wskazań poszczególnych usług proinnowacyjnych oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach	13
Tabela 16. Liczba wskazań poszczególnych usług rozwojowych oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach	14
Tabela 17. Liczba wskazań poszczególnych usług z wykorzystaniem infrastruktury biznesowej oferowanych przez IOB, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach	15
Tabela 18. Podmiot, z którego usług korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach	17
Tabela 19. Odpłatność za usługi, z których korzystały przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu w ostatnich 5 latach	17

Tabela 20. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu (dla n=103)	18
Tabela 21. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – w podziale na podregiony (dane w %)	18
Tabela 22. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – z uwzględnieniem rodzaju działalności (dane w %)	19
Tabela 23. Ocena realnego wpływu korzystania w ostatnich 5 latach z usług oferowanych przez IOB na rozwój przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – w podziale ze względu na rynek działalności (dane w %)	19
Tabela 24. Wystąpienie powodów, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB	19
Tabela 25. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB	20
Tabela 26. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB – w podziale na podregiony (%)	20
Tabela 27. Powody, dla których przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu nie korzystały z usług oferowanych przez IOB – w podziale na rodzaj wykonywanej działalności (%)	21
Tabela 28. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług oferowanych przez IOB w razie ich dostępności – w podziale na podregiony (%)	22
Tabela 29. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności – w podziale na podregiony (dane liczbowe i procentowe)	22
Tabela 30. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)	23
Tabela 31. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%)	23
Tabela 32. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności ze względu na rynek ich działalności (%)	23
Tabela 33. Liczba wskazań usług, z których skorzystaliby przedsiębiorcy biorący udział w badaniu w przypadku ich dostępności z uwzględnieniem rynku ich działalności (%)	24
Tabela 34. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług proinnowacyjnych oferowanych przez IOB w razie ich dostępności	24
Tabela 35. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z usług rozwojowych oferowanych przez IOB w razie ich dostępności	25
Tabela 36. Gotowość przedsiębiorstw biorących udział w badaniu do korzystania z infrastruktury biznesowej oferowanej przez IOB w razie jej dostępności	27
Tabela 37. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych – w podziale na podregiony (%)	30

<u>Tabela 38. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych w podziale na podregiony (%).....</u>	31
<u>Tabela 39. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%) .....</u>	31
<u>Tabela 40. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rodzaju ich działalności (%) .....</u>	31
<u>Tabela 41. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych ze względu na rynek ich działalności (%) .....</u>	32
<u>Tabela 42. Liczba wskazań przedsiębiorstw biorących udział w badaniu w zakresie poszczególnych rodzajów usług oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwojowych z uwzględnieniem rynku ich działalności (%) .....</u>	32
<u>Tabela 43. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług proinnowacyjnych w przyszłości – w podziale na podregiony (%).....</u>	33
<u>Tabela 44. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z usług rozwojowych w przyszłości – w podziale na podregiony (%).....</u>	34
<u>Tabela 45. Deklaracja przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do korzystania z infrastruktury biznesowej w przyszłości – w podziale na podregiony (%) .....</u>	35
<u>Tabela 46. Korzystanie przedsiębiorstw biorących udział w badaniu z usług proinnowacyjnych oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwoju .....</u>	36
<u>Tabela 47. Korzystanie przedsiębiorstw biorących udział w badaniu z usług rozwojowych oferowanych przez IOB dla realizacji ich planów rozwoju .....</u>	38
<u>Tabela 48. Korzystanie przedsiębiorstw biorących udział w badaniu z infrastruktury biznesowej oferowanej przez IOB dla realizacji ich planów rozwoju .....</u>	39
<u>Tabela 49. Rodzaje infrastruktury biznesowej, której powinno być więcej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego według przedsiębiorców biorących udział w badaniu – łącznie (%) .....</u>	41
<u>Wykres 1. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według okresu ich funkcjonowania (%).....</u>	6
<u>Wykres 2. Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu według wielkości (%) .....</u>	7
<u>Wykres 3. Rodzaj działalności wykonywanej przez przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%) .....</u>	8
<u>Wykres 4. Rynek działalności przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%).....</u>	9
<u>Wykres 5. Udział przedsiębiorców akceptujących maksymalna odległość do IOB (% narastająco) .....</u>	21
<u>Wykres 6. Plany rozwojowe przedsiębiorstw biorących udział w badaniu – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%).....</u>	29

<u>Wykres 7. Potrzeby przedsiębiorstw biorących udział w badaniu co do skorzystania z usług IOB w związku z ich planami rozwojowymi – odpowiedź z możliwością wielokrotnego wyboru (%)</u>	30
<u>Wykres 8. Rodzaje infrastruktury biznesowej, której powinno być więcej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego według przedsiębiorców biorących udział w badaniu w podziale na podregiony (%)</u>	42
<u>Wykres 9. Sposób, w jaki zdaniem przedsiębiorstw biorących udział w badaniu IOB powinny wspierać przedsiębiorców</u>	43

